

חדשות מרכז רקמן לקידום מעמד האשה

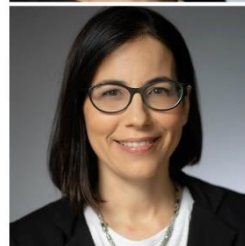
דבר ראשת ומנכ"לית המרכז

דצמבר 2020

שלום רב,

במבט על השנה שחלפה אנחנו בוחרות להתחיל בנימה חיובית, עד כמה שניתן, ולסקור, קודם כל, את ההישגים.

בחודשים הספורים בהם התקיימה פעילות של הכנסת עבדנו בצורה מאומצת, לקחנו חלק בלא מעט ישיבות (חלקן סוערות ביותר), הגשנו ניירות עמדה והיינו שותפות לניסוח הצעות חוק. לשמחתנו, לצד האתגרים הרבים היו גם הישגים, ביניהם, אישור החוק החשוב לשלילת אפוטרופסות מהורה בשל עבירה פלילית חמורה שאנחנו גאות להיות בין מי שקדמו אותו.

עם זאת, החוק שעבר הוא צעד אחד מרבים אחרים שנדרשים בשיפור טיפול המערכת המשפטית באלימות במשפחה: החל מהרחבת החוק על מנת שישפך הגנה רחבה יותר לילדים במקרים של הורה אלים שנאשם בעבירות ממדרג נמוך יותר או הורה שפגע מינית בילדים וכן יש לדאוג להתייחסות החוק גם במקרים בהם האלימות לא מגיעה לידי כתב אישום והרשעה, המשך בקידום פיקוח אלקטרוני על מי שהוצא נגדו צו הגנה וקיים ממנו חשש משמעותי ועוד ועוד.

מעל לכל, הבהירו לנו אירועי השנה החולפת – התגברות האלימות המגדרית, אזלת היד של המערכות במיגורה והקולות שמאיימים להצמיד את המדינה לאחור בכל הקשור בזכויות נשים ושוויון מגדרי – כי הגיע הזמן לשנות את כללי המשחק.

הגיע הזמן לפתרון כלל מערכתי מקיף שיחייב את המדינה להגן על נשים. פתרון כמו זה המוצע באמנת מועצת אירופה למניעה ומאבק באלימות נגד נשים ואלימות במשפחה (אמנת איסטנבול). לכן, אחת המטרות המרכזיות שאנו מציבות לעצמנו לשנה הקרובה היא קריאה להצטרפות מדינה ישראל לאמנה ויישום עקרונותיה בדבר מניעת אלימות, הגנה על הנפגעות והנפגעים ממנה, תמיכה בהם וטיפול ושיקום הפוגעים ומיצוי הליכים משפטיים.

בפתחו של סגר שלישי, תוך חשש כבד מאיום הפגיעה הנוספת המרחף מעל ראשיהן של נשים אנו מביעות תקווה שהשנה האזרחית הבאה תהיה טובה יותר עבורן ועבור כולם.

פרופ' רות הלפרין קדרי, ראשת המרכז
עו"ד קרן הורוביץ, מנכ"לית

העשייה שלנו

סיכום השנה במספרים

סיוע משפטי

- קו הסיוע העניק ייעוץ משפטי טלפוני ל-**546 נשים**
- עורכי/ות הדין של המרכז ייצגו **47 נשים**
- ייצגנו בבג"צ/בית המשפט העליון **9 תיקים**

קידום מדיניות וחקיקה

- המרכז הגיש השנה **11 ניירות עמדה** לוועדות הכנסת
- השתתפנו בניסוח **4 הצעות חוק** שהוגשו ע"י חכיות

סיוע רגשי

- מערך הסיוע ההוליסטי העניק תמיכה רגשית ל-**140 נשים**
(בקבוצות תמיכה, מפגשים אישיים, ליווי ע"י מתנדבות "אשה לצידך")

המאבק באלימות נגד נשים

לרגל יום המאבק באלימות נגד נשים שצוין ב-25 בנובמבר, פתחנו בקמפיין ציבורי להצטרפות מדינת ישראל ל**אמנת מועצת אירופה למניעה ומאבק באלימות נגד נשים ואלימות במשפחה** (אמנת איסטנבול).

כחלק מהמאמץ ליישם את עקרונות האמנה בישראל חשוב לנו שכמה שיותר א/נשים יכירו אותה ולכן יצרנו את הערך "**אמנת איסטנבול**" והוא זמין כעת בוויקיפדיה בעברית.

45 מדינות כבר חתומות על האמנה והיא פתוחה להצטרפות בפני כל מדינה בעולם. תקופת הבחירות המתקרבת היא הזדמנות חשובה עבורנו להעלות שוב את הנושא לסדר היום של נבחרי הציבור בישראל ולקרוא להם לאמץ את האמנה ולהציב את נושא המאבק באלימות נגד נשים בין היעדים המרכזיים שלהם.

פרופ' רות הלפרין-קדרי הסבירה **בתכנית העולם היום, בכאן 11 (החל מדקה 11:25)** ובתכנית "**השעה הבינלאומית**" **בכאן ב (החל מדקה 18:10)**, מדוע קריטי ליישם בישראל את עקרונות אמנת איסטנבול כבר עכשיו.

קידום מדיניות ציבורית וחקיקה

החוק לשלילת אפוטרופסות מהורה בשל עבירה פלילית חמורה - עמדת מרכז רקמן

בתחילת החודש אושר החוק לשלילת אפוטרופסות מיידית מהורה במקרים של: רצח, ניסיון לרצח, או אונס במשפחה. אנו מברכות על אישורו של החוק וגאות להיות שותפות למאמץ לקידומו.

עם זאת, חשוב מאוד להדגיש ([כפי שפירטנו בנייר העמדה שפרסמנו במשותף עם ארגונים נוספים](#)):

- החוק, במתכונתו הנוכחית, עוסק במקרים של אלימות קיצונית ביותר בלבד – אין בו מענה למקרי אלימות כגון תקיפה, חבלה חמורה, מעשה מגונה ואחרים .
- החוק, במתכונתו הנוכחית, עדיין מותיר ילדים רבים חשופים לפגיעה מפני הורים שנוהגים באלימות .
- העובדה שעבירות אלימות נוספות (מעבר לרצח, ניסיון לרצח, מעשה סדום בקטין ואונס קטין) אינן כלולות בחוק לא מלמדת שאין להפעיל שיקול דעת שיפוטי ולהגביל או לשלול אפוטרופסות גם במקרים הללו.

אנו קוראות להבניית שיקול הדעת השיפוטי במקרי אלימות של הורים נגד ילדים.

עו"ד קרן הורוביץ, מנכלית מרכז רקמן: "בנוסף למקרים המפורטים בהצעת החוק יש לקבוע מדרג רחב לעבירות אלימות ומין נגד ילדים שיחייב שופטים להתחשב בו בעת קבלת החלטות הנוגעות לגורל הילדים ולאפוטרופסות".

נוהל נשיאת ביה"מ העליון: מוגנות ילדים והבטחת הקשר בין הורים לילדים -פנייה דחופה

בחודש שעבר שלחנו [פנייה דחופה](#) (ביחד עם ארגון נעמ"ת וחוקרות מובילות בתחום) ביחס לנוהל נשיאת בית המשפט העליון בדבר "טיפול בתי המשפט לענייני משפחה בהליכים דחופים שעניינם חשש לפגיעה במוגנותם של ילדים והבטחת הקשר בין הורים לילדים" (נוהל לטיפול במקרה של טענות על ניכור הורי).

בפנייתנו הדגשנו את:

- החשש מטשטוש תלונות על אלימות כלפי נשים וילדים ומתן קדימות לטענות על ניכור הורי
- האפשרות שהפניית תיקים של ניכור הורי למסלול שיפוט מהיר עלולה ליצור הסלמת סכסוכים
- הסכנה בהעברת תיק לטיפול שופט מוקד שאינו מכיר את כל היסטוריית הסכסוך בין ההורים

בנוסף קראנו לנקיטת צעדים, ביניהם:

- הכשרת שופטותים בתחום של אלימות במשפחה
- פרסום הנחיה לפיה מומחים אשר נתנו חו"ד בתיק לא יוכלו לטפל באותה משפחה
- הימנעות מנקיטת אמצעים קיצוניים כגון הכרזת נזקקות, לשם הבטחת קשר הורה ילד

עמדת מרכז רקמן הוצגה גם ע"י פרופ' רות הלפרין-קדרי [בכתבה על הנושא בגלובס](#).

הצעת חוק למניעת אלימות כלכלית במשפחה - עמדת מרכז רקמן

בחודשים האחרונים התקיימו שני דיונים סוערים בוועדת חוקה וחוק ומשפט של הכנסת [בהצעת החוק הממשלתית למניעת אלימות נגד נשים/אלימות כלכלית](#). על רקע זה חשוב לנו להבהיר כי מטרת החוק היא לטפל במקרי קיצון ולהבטיח לשני ההורים לכלכל את עצמם ואת הילדים בכבוד. [בנייר העמדה שהגשנו לוועדה](#) פירטנו הערות לנוסח

הצעת החוק כך שהמענה שהיא תספק יהיה מדויק ומקיף יותר.

ד"ר כוכב אלקיים לוי ראשת היחידה לקידום מדיניות וחקיקה במרכז רקמן : " צריך לתת שם ומענה חקיקתי מפורש לתופעת האלימות הכלכלית במשפחה שכיום לא מוגדרת בחוק ולהעניק הגנה משמעותית לסובלים ממנה כפי שנעשה במדינות מתוקנות בעולם וכפי שנקבע באמנה לביעור אפליה נגד נשים של האו"ם, אליה מחויבת גם מדינת ישראל".

מינוי נשים לתפקיד "מסדרת קידושין" - עתירה לבג"צ

בחדש ספטמבר [עתרנו לבג"צ](#) בבקשה למתן צווים על תנאי לשר לשירותי דת ולרבנות הראשית לישראל המורים להם להסביר מדוע נאסר על נשים להתמנות לתפקיד "מסדרת קידושין" (עורך טקס הקידושין) ובנוסף להסביר מדוע לא נקבעים קריטריונים למינוי נשים לתפקיד זה.

חשוב להבהיר –

- "מסדר קידושין" הינו תפקיד מנהלי, שאינו דתי ואינו שיפוטי לכן אין מניעה הלכתית מנשים למלא אותו
- עיקרון השוויון החל בישראל מחייב את הרבנות ואת משרד הדתות להכיר בנשים שעומדות בקריטריונים הנדרשים כמוסמכות למלא את התפקיד

את העתירה הגישו מטעם המרכז עו"ד שי זילברברג, מנהל תחום בתי דין רבניים ועו"ד אבישג עוזרד, מנהלת היחידה לקידום מדיניות וחקיקה.

לחשוב מחדש על איסור העיון בתיקי משפחה - טור דעה של עו"ד קרן הורוביץ

תיקי משפחה בישראל מתנהלים בדלתיים סגורות וחל עליהם איסור פרסום. כתוצאה מכך מרבית פסקי הדין אינם מובאים כלל לידיעת הציבור. לפני עשור בחרה הנהלת בתי המשפט להכיל את האיסור לקבלת היתר עיון בתיקים גם על חוקרים מן האקדמיה ובכך נחסמה לחלוטין האפשרות לבצע מחקר אקדמי מקיף בתחום דיני המשפחה בארץ.

לצערנו, בדיון שהתקיים בסוף החודש שעבר, בעתירה בה ייצגנו שלושה חוקרים בכירים בתחום המשפחה, פרופ' סילביה פוגל-ביז'אווי, פרופ' צבי טריגר, וד"ר שרון שאקרגי, אישרר בג"צ את האיסור למרות שהרכב השופטים הסכים עם העותרים כי המצב כיום, בו כמעט ולא מתפרסמות החלטות של בתי-משפט לענייני משפחה בישראל, הינו בעייתי ביותר. השופטים אף אמרו כי קיימת בעיה תודעתית בקרב שופטי המשפחה, בניגוד לשופטי בתי משפט אחרים, ביחס לחשיבות הפרסום ולאינטרס הציבורי שבפרסום. את העותרים ייצגו עו"ד אבישג עוזרד ועו"ד שי זילברברג ממרכז רקמן.

עו"ד קרן הורוביץ, מנכ"לית מרכז רקמן: "נוצרת מציאות שבה תחום משפטי שלם, תחום העוסק בדיני נפשות, מתנהל הרחק מאור השמש ללא כל ביקורת חיצונית - לא של האקדמיה ולא של הציבור ובשום פנים ואופן אין להשלים איתה".

[למאמר המלא שפורסם בגלובס.](#)

השתלמות לעו"ד המתנדבות של מרכז רקמן

בסוף אוקטובר קיימנו מפגש השתלמות והעשרה לפורום עורכות הדין המתנדבות בקו הסיוע של מרכז רקמן.

במרכז המפגש התקיימה הרצאתה של פרופ' רות הלפרין-קדרי בנושא נוהל מוגנות קטינים במשפחה. פרופ' הלפרין-קדרי דברה על המלכוד בו נמצאים ילדים ונשים החשופים לאלימות במשפחה - בזמן שהמשפחה עדיין יחד, הם פוחדים להתלונן כדי לנסות ולשמור על שלמותה ואילו בזמן הגירושים, הם פוחדים להתלונן מכיוון שאז המערכת המשפטית עלולה להתייחס לתלונתם כאל מניפולציה ואף להאשימם בניכור הורי.

בהקשר הפחד מהאשמות ב"ניכור הורי" אמרה פרופ' הלפרין-קדרי "חשוב להבהיר - גישת הניכור ההורי, אותה הציע ריצ'ארד גארדנר בשנות ה-80, מעולם לא התקבלה ע"י גוף מקצועי אקדמי מוסמך וכי מחקרים מדעיים אמפיריים שבוצעו בנושא מציגים תמונה הפוכה לחלוטין מזו שהוא מציג המדגישה את הבעייתיות הרבה של טיפול המערכת במקרי אלימות במשפחה סביב סכסוכי גירושין".

במרכז רקמן מתנדבות 13 עורכות הדין, מהמובילות בארץ בתחום דיני המשפחה ומעניקות, ללא עלות, ייעוץ משפטי ראשוני לנשים הפונות למרכז. מפגשי השתלמות והעשרה מתקיימים אחת לשלושה חודשים.

חדשות ועדכונים

הדין והדיין - פסקי דין רבניים בנושאי משפחה, גיליון 55 :
[לגיליון האחרון לחצו כאן](#)

שמרו את התאריך: הכנס הבינלאומי ע"ש טייגר "פמיניזם בדתות האברהמיות"
31.1.20 - 2.2.21

קבוצת תמיכה דיגיטלית לנשים גרושות/פרודות/בהליכי פרידה מזוגיות,
מחזור נוסף נפתח בקרוב, כולל קבוצה לדוברות אנגלית.

לפרטים ולהרשמה gilit.inbar-kimchi@biu.ac.il

שמרו את התאריך לכנס השנתי לענייני נשים, משפחה ומשפט בישראל:
20 באפריל 2021

